

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές
(HDRRF)

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Εξέλιξη της νομοθεσίας -
σημερινή κατάσταση

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΕΩΛΟΓΩΝ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Σεισμοί – ενεργά ρήγματα

Κατολισθήσεις – καθιζήσεις

Πλημμύρες

Ηφαιστειακή δραστηριότητα – tsunamis

+ συμπτώσεις + παραλείψεις

ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

ανθρώπινες απώλειες

οικονομικές ζημιές

ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

- ΠΡΙΝ** → Διερεύνηση επικινδυνοτήτων / Σχεδιασμός για την μείωση της επικινδυνότητας
- ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ** → Παρακολούθηση φαινομένων/καταστροφών, διαχείριση καταστροφών/έρευνα-διάσωση
- ΜΕΤΑ** → Αντιμετώπιση επιπτώσεων καταστροφών

ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

- Καθοριστική συμβολή στη διερεύνηση των γεωλογικών επικινδυνοτήτων και στον **ασφαλή** χωρικό σχεδιασμό.
- Εργαλεία:
 - ✓ **ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ**
(Σε όλα τα στάδια του πολεοδομικού σχεδιασμού)
 - ✓ Αναλυτικές προδιαγραφές των γεωλογικών μελετών
(υφιστάμενες προδιαγραφές και επέκτασή τους σε νέα χωροταξικά/πολεοδομικά αντικείμενα που εισάγονται με νεότερες ρυθμίσεις)

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΕΣ

Οι πόλεις πρέπει να είναι ασφαλείς, υγιείς και ισόνομες!

Αριστοτέλης

*Στις μέρες μας, η ασφάλεια αφορά κάθε απειλή φυσική και τεχνολογική, που
καραδοκεί εκτός αλλά και εντός των σημερινών "ανοχύρωτων" πόλεων.*

Η. Μπεριάτος, Ομότιμος Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2009

Το **Ελληνικό κράτος** σήμερα ούτε στη νομοθεσία, ούτε καν στα επίσημα site αναφέρει πουθενά τη λέξη «Ασφάλεια» στο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΕΣ

Χωρικός Σχεδιασμός

Ο σχεδιασμός του χώρου είναι ένας επιστημονικός κλάδος, με θεωρητικό υπόβαθρο δανεισμένο σε μεγάλο βαθμό από τις κοινωνικές και τεχνολογικές επιστήμες και παράλληλα μια λειτουργία του κράτους, που υποστηρίζεται από νομοθετικές διατάξεις και διοικητικές διαδικασίες.

Στόχος του σχεδιασμού είναι η ρύθμιση και οργάνωση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων και λειτουργιών με την ορθολογική κατανομή, διάρθρωση και ανάπτυξη των φυσικών πόρων, των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και δημογραφικών δεδομένων και ο συντονισμός της εφαρμογής των προγραμμάτων ανάπτυξης στο σύνολο του εθνικού χώρου και στις επί μέρους ενότητες του, ενισχύοντας τη θέση της χώρας στο διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/>

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΕΣ

Χωροταξία

- Η χωροταξία ασχολείται με τον προσχεδιασμένο μετασχηματισμό του κοινωνικοοικονομικού γεωγραφικού χώρου, μετασχηματισμό που προκύπτει από την πρόθεση της οργανωμένης κοινωνίας.
- Αποτελεί το σύνολο των αρχών για την ανάπτυξη και το σχεδιασμό του χώρου, χερσαίου και θαλάσσιου και επιδιώκει το συντονισμό των διαφόρων πολιτικών με χωρικές επιπτώσεις.

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/chorotaxia/>

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΕΣ

Εθνική Πολιτική (Χωροταξίας)

- Η χωροταξική πολιτική επιχειρεί την επίτευξη της χωρικής συνοχής και το συντονισμό της εθνικής και περιφερειακής οικονομίας, εξασφαλίζοντας δεσμούς αλληλεξάρτησης και εξισορρόπησης εθνικών και τοπικών αναπτυξιακών στόχων. Οι κεντρικοί στόχοι της χωροταξίας προσδιορίζονται με βάση την αξιολόγηση των αναγκών της χώρας και των επί μέρους περιοχών της, σε συνάρτηση με το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Κανόνων και Οδηγιών. **Στην Εθνική Πολιτική εντάσσονται επίσης οι παρακάτω δραστηριότητες και ενέργειες:**
 - Η χάραξη των κατευθύνσεων των ειδικών χωροταξικών πλαισίων, και των περιφερειακών χωροταξικών πλαισίων και η ενσωμάτωσή τους στα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού.
 - Ο χαρακτηρισμός, η οριοθέτηση και η έγκριση οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων, σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία.
 - Η μέριμνα για το θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης, θεσμοθέτησης και εφαρμογής των Ρυθμιστικών Σχεδίων.
 - Η προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους, καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής, με την κατάρτιση και έγκριση Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π).

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/chorotaxia/ethniki-politiki/>

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΕΣ

Πολεοδομία

Έτος ορόσημο για την πολεοδομία αποτέλεσε το 1923, οπότε εκδόθηκε το γνωστό νομοθετικό διάταγμα της 16.8.1923 «Περί Σχεδίων Πόλεων» : στο άρθρο 1 του παραπάνω διατάγματος περιλαμβάνεται η πεμπτοσύνη του πολεοδομικού σχεδιασμού, δηλαδή ότι η πόλη πρέπει να αναπτύσσεται βάσει σχεδίου το οποίο παράγεται με την ευθύνη του κράτους.

Η αρχή του σχεδιασμού των πόλεων έχει ως βασικό συμπλήρωμα τη θέσπιση κανόνων για την ορθολογική εκπόνηση των πολεοδομικών σχεδίων, για τις κατηγορίες χρήσεων γης, για τη δημιουργία κοινωφελών και κοινοχρήστων χώρων κλπ. Όλα τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν το 'κανονικό' πολεοδομικό δίκαιο της χώρας, το οποίο είναι ανάλογο με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Ωστόσο, το παραπάνω 'σύστημα' πολεοδομικού σχεδιασμού δεν λειτουργεί αποτελεσματικά, καθώς έχει βαθμιαία δημιουργηθεί ένα παράλληλο σύστημα επιμέρους διατάξεων, εργαλείων και ρυθμίσεων, με βάσει τις οποίες νοθεύεται ή και ανατρέπεται το περιεχόμενο του σχεδιασμού.

Το δεύτερο αυτό σκέλος του πολεοδομικού δικαίου θεωρείται υπεύθυνο για τον δαιδαλώδη, αναποτελεσματικό και αδιαφανή χαρακτήρα της πολεοδομικής νομοθεσίας με πολύ δυσμενή αποτελέσματα στο χώρο των πόλεων και οικισμών.

Είναι απαίτηση των τεχνικών φορέων αλλά και επιλογή της ηγεσίας του ΥΠΕΚΑ να αντιμετωπισθεί το ζήτημα της απλοποίησης της πολεοδομικής νομοθεσίας, ώστε ο σχεδιασμός να μπορεί να αποδώσει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα προς όφελος του περιβάλλοντος και των πολιτών.

Πρόσφατα δημιουργήθηκε "πολεοδομικό δίκαιο" που αποτελεί προσπάθεια θέσπισης νέων και βελτίωσης υφιστάμενων διατάξεων για την συνολική ρύθμιση των ζητημάτων που αφορούν το δομημένο περιβάλλον. Σκοπός του είναι να καθορίσει ένα νέο πλαίσιο κανόνων, που αφορούν την δόμηση με ολιστική θεώρηση, με στόχο την μέριμνα, πρόληψη και προστασία του δομημένου περιβάλλοντος, αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις που το υποβαθμίζουν λόγω αυθαίρετης δόμησης, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις και τους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου για την ορθολογική και αποτελεσματική διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου.

Βασικοί άξονες για την αποτελεσματική προστασία του θεωρούνται:

- η κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας και η επίσπευση των διαδικασιών χωρικού σχεδιασμού και έκδοσης οικοδομικών αδειών.
- η θέσπιση μηχανισμών διαρκούς και συνολικού ελέγχου του αστικού χώρου μέσω νέων τεχνολογιών για τον εντοπισμό αυθαίρετων κατασκευών και συστηματικού ελέγχου των οικοδομών μέσω ενεργοποίησης της ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου.
- η εξασφάλιση περιβαλλοντικού ισοζυγίου με την ενεργοποίηση του θεσμού της μεταφοράς του συντελεστή δόμησης.
- η διαφύλαξη και ανάδειξη της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς
- Με βάση τα ανωτέρω επιχειρείται η συνολική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προκλήσεων που υφίστανται σήμερα στο δομημένο περιβάλλον, που κυρίως αποτυπώνονται μέσω αυθαίρετων κατασκευών, στοχεύοντας στην ανάδειξη και θεραπεία των διαχρονικών παθογενειών που το δημιούργησαν και το εξέθρεψαν, αποκλείοντας την απλή διαχείριση του αποτελέσματος αυτών.
- Ταυτόχρονα επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών για τις δυσμενείς επιπτώσεις της αυθαίρετης δόμησης, με σκοπό την συνειδητοποίηση της βούλησης και του γεγονότος, ότι όλες οι αυθαίρετες κατασκευές και αλλαγές χρήσης είναι πλέον κατεδαφισταίες.
- Επίσης εισάγονται καινοτόμες διαδικασίες που αποσκοπούν στη δημιουργία αποκλειστικής δομής διαρκούς παρατήρησης και ελέγχου του δομημένου περιβάλλοντος, αλλά και ενιαίας αντιμετώπισης όλων των ζητημάτων που σχετίζονται με αυτό. Προς το σκοπό αυτό συστάθηκε νέα υπηρεσία (ΔΕΣΕΔΠ) στο υπουργείο (ΥΠΕΝ), που ασχολείται σε επιτελικό επίπεδο αποκλειστικά με το στρατηγικό σχεδιασμό των απαιτούμενων μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος και μεριμνά για την ορθή και συλλογική εφαρμογή των κανόνων που αφορούν την δόμηση, καθώς επίσης παρακολουθεί, οργανώνει και συντονίζει κάθε ζήτημα που σχετίζεται με το δομημένο περιβάλλον, αξιοποιώντας τα δεδομένα και τα στοιχεία που λαμβάνει από τις περιφερειακές διοικητικές δομές, όπως είναι τα περιφερειακά παρατηρητήρια.

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/poleodomia/>

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΕΣ

Εθνική Πολιτική (Πολεοδομίας)

Είναι κοινός τόπος ότι σήμερα οι πόλεις βρίσκονται σε κρίση. Ειδικά οι ελληνικές πόλεις διαπιστώνεται ότι είναι από τις λιγότερο ανταγωνιστικές της Ευρώπης και από τις λιγότερο φιλικές προς τους κατοίκους και τους επισκέπτες, με έντονα προβλήματα λειτουργικότητας όπως το κυκλοφοριακό καθώς και περιβαλλοντικά προβλήματα όπως ρύπανση, έλλειψη περιβαλλοντικών υποδομών, έλλειψη πρασίνου και ελεύθερων χώρων.

Ταυτόχρονα οι πόλεις, από τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα μέχρι τις κωμοπόλεις και τους οικισμούς, εμφανίζουν τάσεις άναρχης εξάπλωσης στο χώρο της υπαίθρου, με ολέθρια αποτελέσματα για τους φυσικούς πόρους (έδαφος, νερό, δάση κλπ), το φυσικό περιβάλλον (βιότοποι, τοπία κλπ), την πολιτιστική κληρονομιά (χώροι ιστορικής αξίας, παραδοσιακοί οικισμοί), τη γεωργική γη (απώλεια πολύτιμης γης σε εποχή διατροφικής κρίσης).

Η πολιτική του ΥΠΕΚΑ είναι σήμερα διπλή:

Αφ' ενός η συγκράτηση της άναρχης αστικής εξάπλωσης των πόλεων και οικισμών αλλά και της διάχυτης εκτός σχεδίου δόμησης, κυρίως εκεί όπου απειλούνται ευαίσθητοι πόροι όπως παράκτιος χώρος/νησιά, δάση, γεωργική γη προτεραιότητας κλπ.

Αφ' ετέρου αναβάθμιση των πόλεων 'εσωτερικά' με τις κατάλληλες πολεοδομικές ρυθμίσεις και αναπλάσεις/παρεμβάσεις.

Η πολιτική αυτή άλλωστε, απαραίτητη σε εποχή κλιματικής αλλαγής, κατοχυρώνεται και από προϋφιστάμενα θεσμικά εργαλεία, όπως ο νόμος για την Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη (Ν. 2508/97) και το εγκεκριμένο Γενικό Πλαίσιο Χωροταξίας και Αειφόρου Ανάπτυξης, βάσει του Ν. 2742/99. Συγκεκριμένα :

Βάσει του Ν. 2508/97, η οικιστική οργάνωση θα πρέπει να διέπεται απο την αρχή της μέγιστης δυνατής οικονομίας οικιστικών επεκτάσεων, ο δε πολεοδομικός σχεδιασμός πρέπει να είναι σύμφωνος με τους όρους προστασίας του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και με τη διαφύλαξη της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, θα πρέπει δε να στοχεύει κατά κύριο λόγο στη βελτίωση της λειτουργικότητας των οικισμών μέσω του θεσμού των Αναπλάσεων.

το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξίας και Αειφόρου Ανάπτυξης επιτάσσει επίσης την προστασία της υπαίθρου και του τοπίου από την άναρχη οικιστική ανάπτυξη, με την υιοθέτηση της αρχής της «συμπαγούς πόλης» σε όλα τα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού. Επίσης απαιτεί την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και του συστήματος του πολεοδομικού σχεδιασμού, ώστε να γίνει απλούστερος αλλά πιο αποτελεσματικός στον έλεγχο των χρήσεων γης εντός και εκτός των οικισμών.

Όλες τις παραπάνω αρχές που υπάρχουν στα θεσμοθετήματα ή σε άλλα που θα ακολουθήσουν, το ΥΠΕΝ προτίθεται να τις βάλει σε εφαρμογή, προσαρμόζοντας κατάλληλα και τις διοικητικές δομές του υπουργείου.

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/poleodomia/ethniki-politiki/>

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η νομοθετική παρέμβαση του 1997 (Ν. 2508) προέβλεψε ορθά για πρώτη (**ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ** μέχρι σήμερα) φορά την εξασφάλιση του πολεοδομικού σχεδιασμού έναντι των γεωλογικών κινδύνων. Στο άρθρο 1 παρ. 8 αναφέρεται επί λέξη:

*«Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, καθορίζεται για κάθε περίπτωση το είδος των απαιτούμενων γενικών ή ειδικών μελετών, ιδίως γεωλογικών, γεωτεχνικών, σεισμολογικών, εδαφοτεχνικών, υδραυλικών, υδρολογικών, **για την προστασία των οικισμών και των ευρύτερων περιοχών τους από φυσικούς και ανθρωπογενείς κινδύνους**, οι προδιαγραφές εκπόνησης αυτών, οι ειδικότητες των μελετητών, ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής τους και γενικά ότι αφορά την εκπόνηση, έλεγχο και εφαρμογή αυτών»*

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Οι νεότερες νομοθετικές παρεμβάσεις δηλ. οι νόμοι

-Ν. 4269/2014 ΦΕΚ 142/Α΄

-Ν. 4447/2016, ΦΕΚ 241/Α΄

-Ν. 4759/2020, ΦΕΚ 245/Α΄

ΕΧΟΥΝ ΑΠΑΛΕΙΨΕΙ την σαφή διατύπωση του ν. 2508/1997 ως προς την ανάγκη «ειδικών μελετών», ενώ και **δεδομένου ότι έχουν θεσμοθετηθεί και υφίστανται αναλυτικές προδιαγραφές μελετών γεωλογικής καταλληλότητας, όπως προέβλεπε ο ν. 2508/1997, στις οποίες θα μπορούσαν να αναφερθούν σαφώς, αρκούνται σε γενικόλογες διατυπώσεις που προβλέπουν τη δυνατότητα και όχι την αναγκαιότητα προστασίας των περιοχών (χωρίς περαιτέρω εξειδίκευση και διευκρίνηση).**

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Νόμος 4269/2014 ΦΕΚ 142/Α΄

- εδάφιο β του άρθρου 1: **«Ο στρατηγικός χωρικός σχεδιασμός δύναται να περιλαμβάνει και ειδικότερες ρυθμίσεις άμεσου εφαρμογής με σκοπό τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη, καθώς και την προστασία των παραπάνω περιοχών».**
- Εδάφιο ββ της παραγράφου 5 του άρθρου 5 **«Τα Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον προκύπτει τεκμηριωμένη ανάγκη προς τούτο από τις εκθέσεις αξιολόγησης. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους, με στόχο τη βελτίωση και επικαιροποίησή τους, προκειμένου: ββ) Να καθορισθούν εθνικές κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση εξαιρετικών αναγκών από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές και κινδύνους».**

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- εδάφιο ββ της παραγράφου 6α του άρθρου 6 **«Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον προκύπτει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη από τις εκθέσεις παρακολούθησης. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους, με στόχο τη βελτίωση και την επικαιροποίησή τους, προκειμένου: ββ) να καθορισθούν κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση εξαιρετικών αναγκών από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές και κινδύνους στο επίπεδο της οικείας Περιφέρειας».**
- εδάφιο ββ της παραγράφου 10α του άρθρου 7 **«Τα Τ.Χ.Σ. αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον προκύψει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη από την αξιολόγηση που διενεργείται κατά την προηγούμενη παράγραφο. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους, με στόχο τη βελτίωση και επικαιροποίησή τους, προκειμένου: ββ) να αντιμετωπισθούν εξαιρετικές πολεοδομικές ανάγκες από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές και κινδύνους».**

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

- ΥΑ 16374/3696/1998 (ΦΕΚ 723/Β'). Αναλυτικές προδιαγραφές γεωλογικών εργασιών για τις προς πολεοδόμηση περιοχές.
- ΚΥΑ Αριθ.26882/5769 (ΦΕΚ 838/Δ') «Καθορισμός δικαιολογητικών και διαδικασίας για τη μείωση των αποστάσεων των ιδρυομένων ή επεκτεινομένων κοιμητηρίων».
- ΥΑ 34510/7766/1999 (ΦΕΚ 35/Β') «Εγκριση προδιαγραφών για την εκπόνηση υδρογεωλογικών μελετών για την προστασία ιαματικών πηγών σε πολεοδομούμενες περιοχές»:
Προδιαγραφές υδρογεωλογικών μελετών προστασίας ιαματικών πηγών

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

- ΥΑ 9572/1845/2000 (ΦΕΚ 209/Δ'). Γενικόλογες προδιαγραφές για τις χωροταξικές μελέτες (Γ.Π.Σ./Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) όπου η γεωλογική μελέτη δεν αποτελεί ξεχωριστό τεύχος αλλά ενσωματώνεται ως κεφάλαιο στο Α' στάδιο της χωροταξικής μελέτης.
- ΥΑ 37691/2007 (ΦΕΚ 1902/Β'). Αναλυτικές προδιαγραφές γεωλογικών εργασιών για τις μελέτες ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.
Προβλέπονται ξεχωριστές γεωλογικές μελέτες με γεωλογικές εργασίες και στις δύο φάσεις μιας μελέτης ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ δηλ. εργασίες σε κλίμακα 1:25.000 και 1:5.000 σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα παραδοτέα των πολεοδόμων/χωροτακτών.

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

- Υ.Α. 27016/2017. «Τεχνικές προδιαγραφές μελετών Τοπικών Χωρικών Σχεδίων (Τ.Χ.Σ) του Ν.4447/2016». Ευθεία παραπομπή στις προδιαγραφές της ΥΑ 37691/2007
- ΥΑ 27022/2017 (ΦΕΚ 1976/Β) «Τεχνικές προδιαγραφές μελετών Ειδικών Χωρικών Σχεδίων (Ε.Χ.Σ) του ν. 4447/2016». Ευθεία παραπομπή στις προδιαγραφές της ΥΑ 37691/2007

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

- Η εφαρμογή της νομοθεσίας οδήγησε σε προβλήματα και προκάλεσε πολλές διαμαρτυρίες αφού οι μελέτες δεν ολοκληρώνονταν.
- Συγκροτηθήκαν πολλές επιτροπές και αρκετοί φορείς ασχολήθηκαν με το θέμα όπως επιτροπές του ΤΕΕ, του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) κ.α.
- Όλες εντόπισαν λάθη και ελλείψεις στη νομοθεσία και χαοτικές διαδικασίες που είναι δύσκολο να ολοκληρωθούν.
- Το συμπέρασμα του ΙΤΑ ήταν : «Η επιχειρησιακή διάσταση κατάρτισης, έγκρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των ΓΠΣ – ΣΧΟΟΑΠ είναι χαοτική και ανεπαρκής σε κάθε επίπεδο»

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

- Ένα μικρό σε σύγκριση με τα υπόλοιπα προβλήματα που εντοπίστηκαν ήταν οι καθυστερήσεις στις εγκρίσεις των γεωλογικών μελετών με κύρια αιτία την έλλειψη γεωλόγων στις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Για τη λύση του προβλήματος η πολιτεία επέλεξε τελικά με το Ν. 4759/2020, ΦΕΚ 245/Α', να αφαιρέσει από τη νομοθεσία τις προβλέψεις για την πλήρη εξασφάλιση του πολεοδομικού σχεδιασμού από γεωλογικούς κινδύνους, με την επιλογή της μείωσης του γεωλογικού αντικειμένου και τη συμμετοχή του γεωλόγου μόνο στην προκαταρκτική κλίμακα σχεδιασμού 1:25.000.
- Έτσι δεν θα υπάρχει αλληλοτροφοδότηση του χωροτάκτη - πολεοδόμου μελετητή, ο οποίος δίχως την απαραίτητη γεωλογική μελέτη σε κλίμακα 1:5.000 (υφιστάμενα διαγράμματα της Γ.Υ.Σ.), δεν θα έχει τεκμηριωμένη εικόνα των γεωλογικών συνθηκών των προς πολεοδόμηση περιοχών, με ότι αυτό συνεπάγεται.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Εξασφάλιση του χωροταξικού/πολεοδομικού σχεδιασμού από γεωλογικούς κινδύνους υπάρχει στις μελέτες που ανατέθηκαν με βάση το Ν. 2508/1997 και συνοδεύτηκαν από την αντίστοιχη γεωλογική μελέτη με τις προδιαγραφές της ΥΑ 37691/2007 .

Ολοκληρωμένη προστασία εξασφαλίζεται μόνο όταν ο χωροταξικός/πολεοδομικός σχεδιασμός συνοδεύεται σε όλες τις φάσεις του από την αντίστοιχη μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας δηλαδή και στα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ (κλίμακα 1:25.000 και 1:5.000) και στις πράξεις εφαρμογής (κλ. 1:2.000 ή μεγαλύτερη).

Κενό προστασίας υπάρχει στις προβλέψεις αυτού του νόμου αφού βάσει προδιαγραφών αυτού, οι ήδη πολεοδομημένες περιοχές δεν συμπεριλαμβάνονται στις περιοχές μελέτης του γεωλόγου παρά μόνο αν το ζητήσει η αναθέτουσα αρχή.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η εξασφάλιση είναι μερική όπως:

-Μελέτη ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ πριν θεσμοθετηθούν οι προδιαγραφές της ΥΑ 37691/2007.

-Εκπόνηση Πολεοδομικής μελέτης εφαρμογής με μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας σε κλ. 1:2.000 ή μεγαλύτερη χωρίς να έχει προηγηθεί κατάλληλη γεωλογική διερεύνηση στο ισχύον ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.

Επίσης μερική εξασφάλιση θα έχουν και όσες μελέτες ανατεθούν με το Ν. 4759/2020, ΦΕΚ 245/Α' αφού προβλέπεται μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας **μόνο** ως προκαταρκτική, σε κλίμακα 1:25.000

Έρευνα του ΣΥΝΓΕΜΕ κατέδειξε ότι το κόστος της πλήρους εξασφάλισης από γεωλογικούς κινδύνους ανήλθε κατά Μ.Ο. στο 15% του κόστους της συνολικής μελέτης χωρικού σχεδιασμού.

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

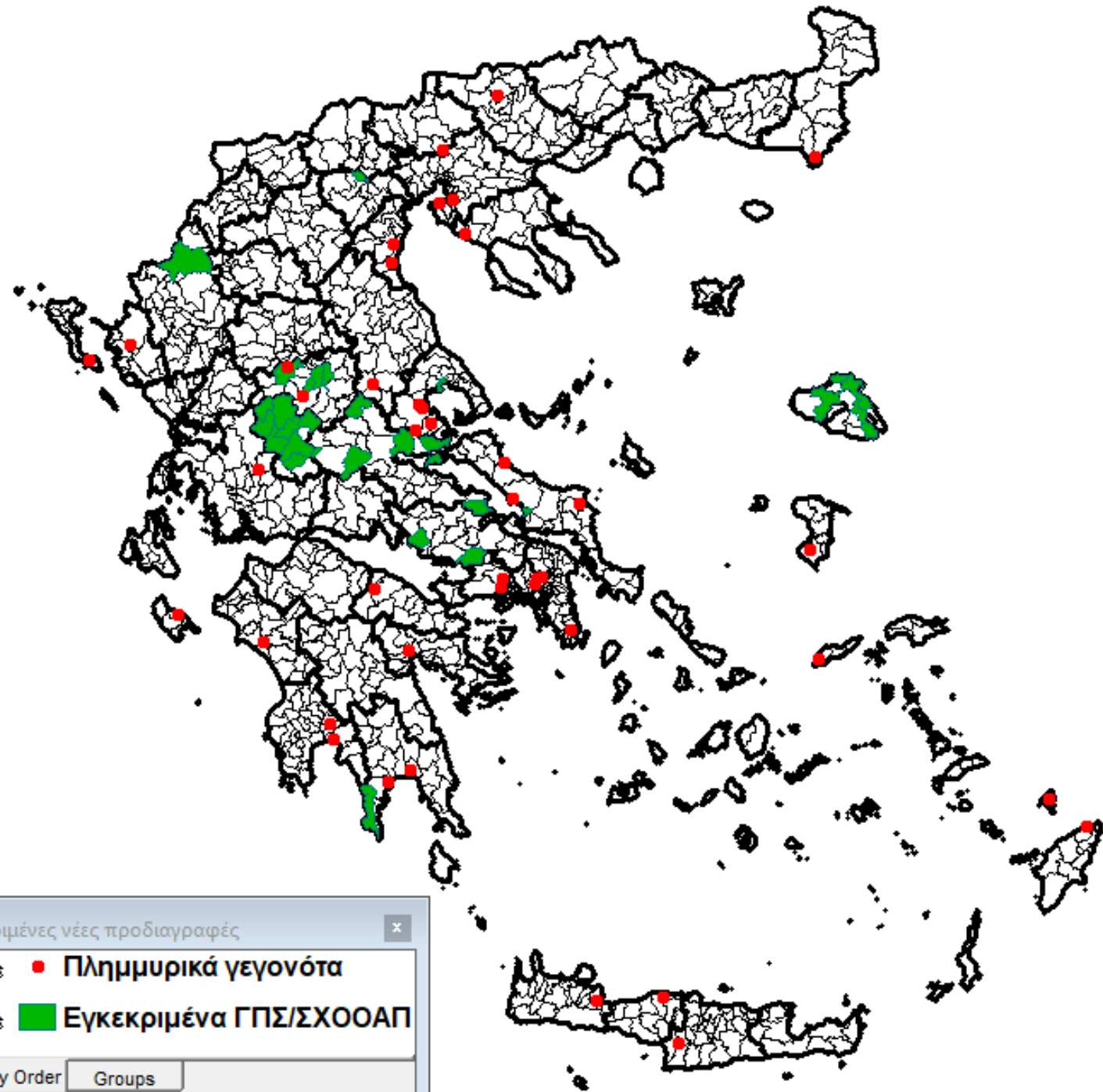
ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ/ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ)

- Την περίοδο 2008-2020 παρατηρήθηκαν 41 πλημμυρικές καταστροφές με ανθρώπινα θύματα (89 άτομα συνολικά).

	Ημερομηνία	Τοποθεσία συμβάντος	Θύματα		Ημερομηνία	Τοποθεσία συμβάντος	Θύματα
1	2/10/2008	Ποταμούλα Αιτωλοακαρνανίας	2	21	16/1/2016	Ρέμα Κρουσοβίτη, Σιδηρόκαστρο Σερρών	1
2	11/9/2009	Μανικιάτης Κονίστρων Ευβοίας	1	22	21/5/2016	Αλμυρός Μαγνησίας	1
3	24/10/2009	Νέας Έφεσσος Πιερίας	1	23	6/9/2016	Νέα Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης	1
4	10/12/2009	Αλμυρός Μαγνησίας	2	24	6/9/2016	Πήδημα Αρφαρών Κρήτης	1
5	10/12/2009	Σούρπη-Δρυμώνας Μαγνησίας	1	25	6/9/2016	Καλαμάτα Μεσσηνίας	1
6	17/1/2010	Δήμος Γεροποτάμου Κρήτης	1	26	6/9/2016	Βλαχώτης Έλους Λακωνίας	1
7	11/9/2010	Λιτόχωρο Πιερίας	1	27	6/9/2016	Βρυσούλες Ξυλοκάστρου Κορινθίας	1
8	18/10/2010	Ολύμποι Μαστιχοχωριών Χίου	1	28	26/11/2016	Βανάτο Αρκαδίων Ζακύνθου	1
9	18/10/2010	Άμαλο Ραχών Ικαρίας	1	29	11/11/2017	Περιβόλι Κέρκυρας	1
10	27/10/2010	Θέρμη Θεσσαλονίκης	1	30	13/11/2017	Νέα Πέραμος Αττικής	1
11	8/11/2010	Παραπόταμος Θεσπρωτίας	1	31	13/11/2017	Μάνδρα Αττικής	22
12	5/2/2012	Σύμη Δωδεκανήσων	1	32	28/9/2018	Κρύα Βρύση Κηρέως Ευβοίας	2
13	5/2/2012	Κ. Βαρβάσαινα Ηλείας	1	33	29/9/2018	Αλμυρός Μαγνησίας	1
14	22/11/2013	Γέφυρα Κρεμαστής, Γέφυρα Παστίδας Ρόδου	4	34	3/1/2019	Οβριόκαστρο Κερατέας Αττικής	3
15	1/12/2013	Άργος Αργολίδας	1	35	14/2/2019	Γεροπόταμος Κρήτης	4
16	2/12/2014	Δέλτα Έβρου	1	36	23/2/2019	Εμπρόσενρος Αποκορώνου Κρήτης	1
17	5/12/2014	Νέα Σάντα Κυκίς	1	37	10/7/2019	Σοζώπολη Χαλκιδικής	2
18	22/10/2015	Μενίδι Αττικής	2	38	5/8/2020	Πολιτικά Ευβοίας	8
19	22/10/2015	Καματερό Αττικής	1	39	17/9/2020	Μουζάκι Καρδίτας	2
20	22/10/2015	Ρέμα Χελιδονούς, Κηφισιά Αττικής	1	40	17/9/2020	Βασιλί Φαρσάλων	1
				41	17/9/2020	Καστανιά Καρδίτσας	1

στοιχεία από Εθνικό Αστεροσκοπείο (https://www.meteo.gr/weather_cases.cfm)

Εγκεκριμένες νέες προδιαγραφές

• Πλημμυρικά γεγονότα

■ Εγκεκριμένα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ

Display Order

Groups

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ/ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ)

- 8 από αυτά τα φαινόμενα ήταν σε 6 δήμους που είχαν δοθεί ΜΓΚ με αναλυτικές προδιαγραφές στα πλαίσια ΣΧΟΟΑΠ/ΓΠΣ αλλά μόλις σε ένα δήμο η μελέτη αυτή έχει (φαινομενικά) εγκριθεί, στο Δήμος Μουζακίου.
- Οι ΜΓΚ δεν θα εξαλείψουν τους θανάτους από πλημμύρες καθώς αυτοί ενδεχομένως οφείλονται και σε άλλους παράγοντες. Εντούτοις εάν είχαν εντοπιστεί οι επικινδυνότητες και είχαν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα, κάποιοι από αυτούς τους ανθρώπους σήμερα θα ζούσαν.
- Η πολιτεία είναι υποχρεωμένη να κάνει το ανθρωπίνως δυνατό από πλευράς πρόβλεψης φυσικών καταστροφών και αυτό είναι να καλυφθεί όλη η επικράτεια από αντίστοιχες μελέτες.

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)
**ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ
ΣΤΑΔΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ/ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**
(ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ)

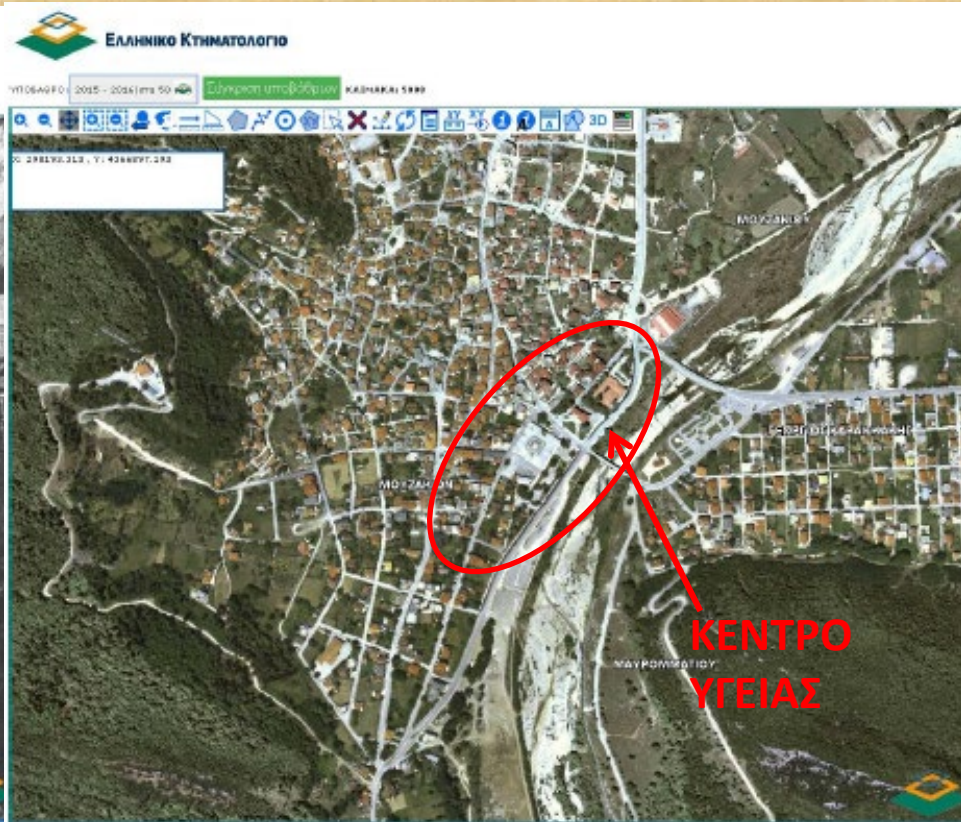
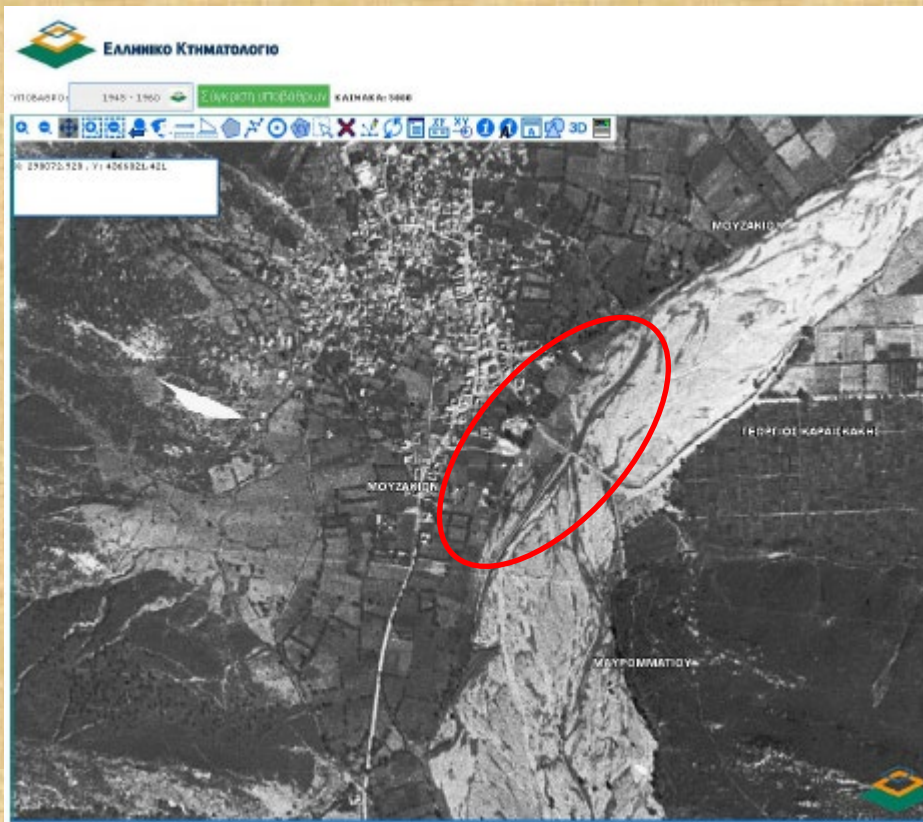
Μουζάκι. 2020. Κακοκαιρία Ιανός.

Εάν για την επέκταση της πόλεως και τη δημιουργία υποδομών (Κέντρο υγείας) είχε προηγηθεί μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας σε κλίμακα 1:5.000 ο γεωλόγος θα έβλεπε το αυτονόητο από γεωλογικής απόψεως:

“Δεν επεμβαίνεις σε μια κοίτη ποταμού μικραίνοντας τη διατομή από 200 m σε 100 m και μάλιστα στο κοίλο μέρος της κοίτης.”

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ/ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ)

Το παράδειγμα του Μουζακίου επιβεβαιώνει και το κενό στις υφιστάμενες προδιαγραφές που δεν συμπεριλαμβάνουν στην περιοχή μελέτης του γεωλόγου το ήδη πολεοδομημένο τμήμα ενός ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.

Εάν η ασφάλεια έναντι γεωλογικών κινδύνων είναι ένα από τα ζητούμενα στον πολεοδομικό σχεδιασμό **ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ** να θεωρηθεί δεδομένο ότι όλα όσα έχουν γίνει μέχρι σήμερα είναι 'καλώς καμωμένα'.

4ο Επιστημονικό Forum για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές (HDRRF)

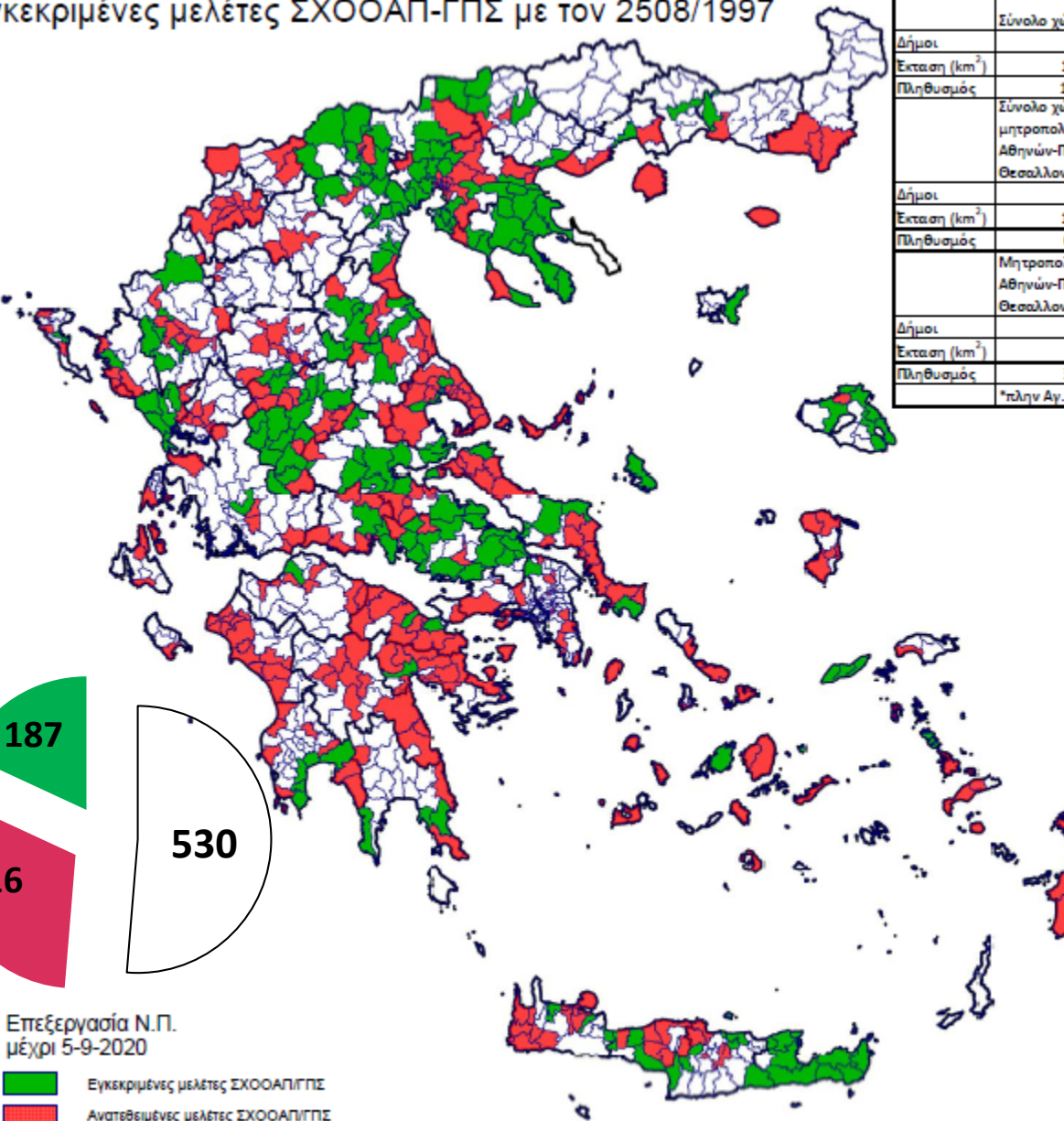
ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ/ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ)

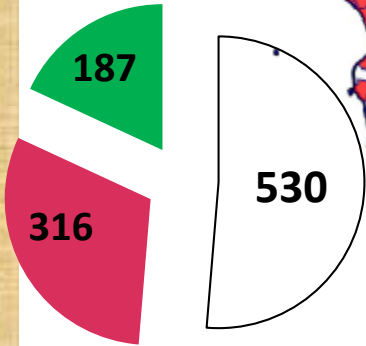
- Οι μελέτες γεωλογικής καταλληλότητας στις πολεοδομικές μελέτες εφαρμογής κλίμακας 1:2000 ή μεγαλύτερες εξασφαλίζουν τον πολεοδομικό σχεδιασμό από επικινδυνότητες που μπορούν να εντοπιστούν σε αυτή τη κλίμακα καθώς γίνεται διαχωρισμός και κατάταξη εδαφών θεμελίωσης, τεχνικογεωλογική τους συμπεριφορά, ύπαρξη εγκοίλων κλπ.
- Η ΜΓΚ σε αυτή τη κλίμακα δεν μπορεί να ασχοληθεί με τις προηγούμενες επικινδυνότητες.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εγκριμένες μελέτες ΣΧΟΟΑΠ-ΓΠΣ με τον 2508/1997

	Σύνολο χώρας*	Ανατεθειμένες μελέτες	Ποσοστό %	Εγκριμένες μελέτες	Ποσοστό %
Δήμοι	1033	503	48,69	187	18,10
Εκταση (km ²)	131693,2	66469,9	50,47	28447,43	21,60
Πληθυσμός	10825906	5323310	49,17	2376148	21,95
	Σύνολο χώρας πλην μητροπολιτικών περιοχών Αθηνών-Πειραιώς-Θεσσαλονίκης*	Ανατεθειμένες μελέτες	Ποσοστό %	Εγκριμένες μελέτες	Ποσοστό %
Δήμοι	962	484	50,31	186	19,33
Εκταση (km ²)	131150,6	66317,22	50,57	28440,92	21,69
Πληθυσμός	6919025	4333073	62,63	2284630	33,02
	Μητροπολιτικές περιοχές Αθηνών-Πειραιώς-Θεσσαλονίκης	Ανατεθειμένες μελέτες	Ποσοστό %	Εγκριμένες μελέτες	Ποσοστό %
Δήμοι	71	19	26,76	1	1,41
Εκταση (km ²)	542,6	152,68	28,14	6,51	1,20
Πληθυσμός	3906881	990237	25,35	91518	2,34
	*ολην Αγ. Όρους				

Επεξεργασία Ν.Π. μέχρι 5-9-2020

- Εγκριμένες μελέτες ΣΧΟΟΑΠΓΠΣ
- Ανατεθειμένες μελέτες ΣΧΟΟΑΠΓΠΣ

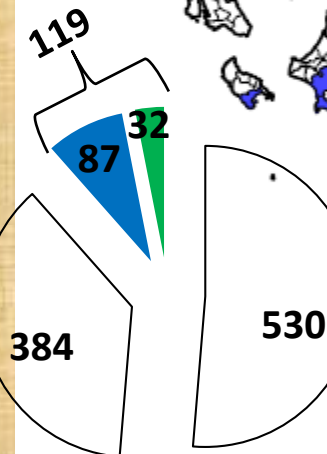
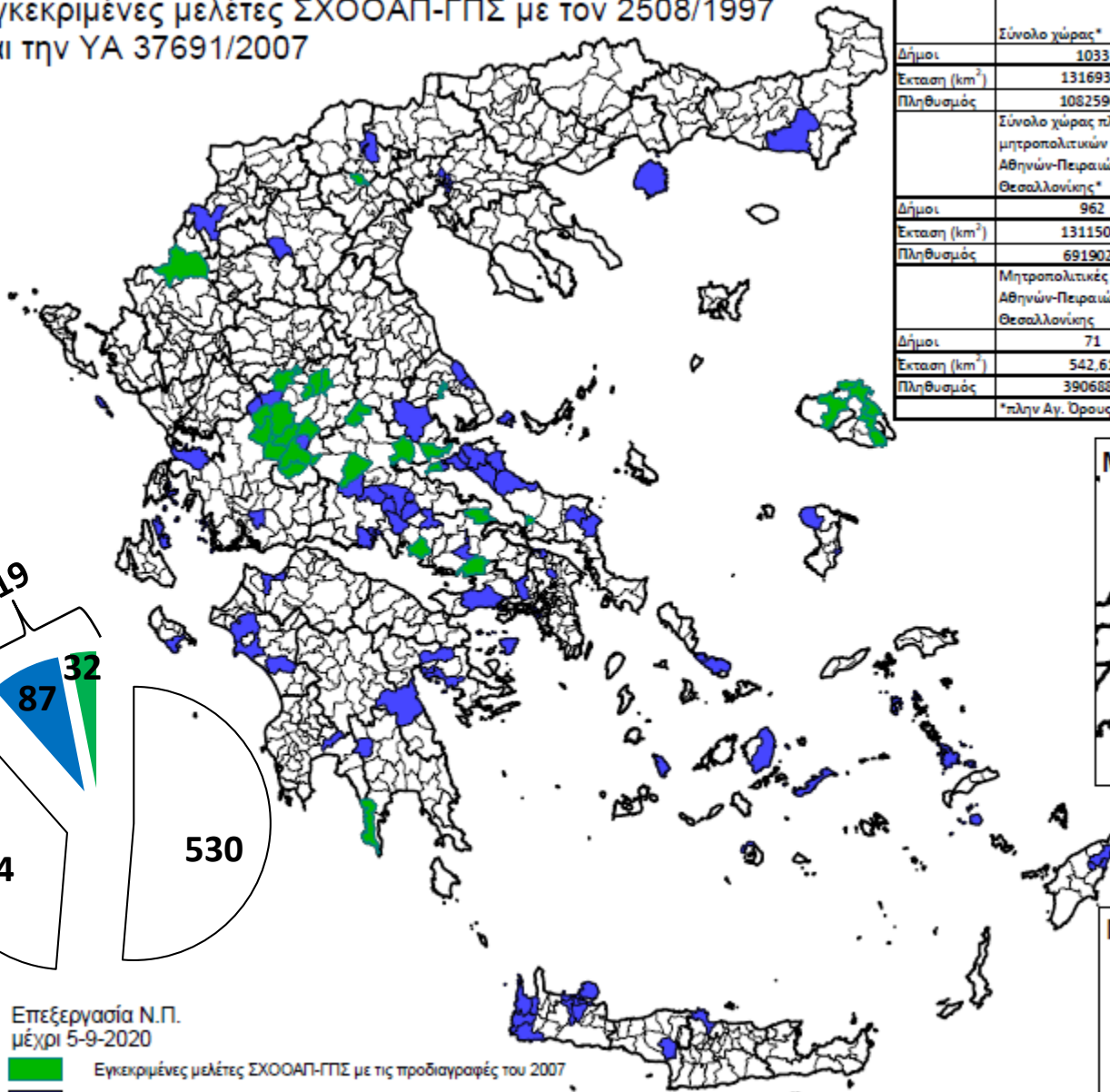

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εγκεκριμένες μελέτες ΣΧΟΟΑΠ-ΓΠΣ με τον 2508/1997 και την ΥΑ 37691/2007

	Σύνολο χώρας*	Ανατεθειμένες μελέτες	Ποσοστό %	Εγκεκριμένες μελέτες	Ποσοστό %
Δήμοι	1033	119	11,52	32	3,10
Εκταση (km ²)	131693,2	15299,28	11,62	4642,71	3,53
Πληθυσμός	10825906	1363650	12,60	237418	2,19
	Σύνολο χώρας πλην μητροπολιτικών περιοχών Αθηνών-Πειραιώς-Θεσσαλονίκης*	Ανατεθειμένες μελέτες	Ποσοστό %	Εγκεκριμένες μελέτες	Ποσοστό %
Δήμοι	962	112	11,64	32	3,33
Εκταση (km ²)	131150,6	15248,73	11,63	4642,71	3,54
Πληθυσμός	6919025	899968	13,01	237418	3,43
	Μητροπολιτικές περιοχές Αθηνών-Πειραιώς-Θεσσαλονίκης	Ανατεθειμένες μελέτες	Ποσοστό %	Εγκεκριμένες μελέτες	Ποσοστό %
Δήμοι	71	7	9,86	0	0,00
Εκταση (km ²)	542,61	50,54	9,31	0	0,00
Πληθυσμός	3906881	463682	11,87	0	0,00

*πλην Αγ. Όρους

Επεξεργασία Ν.Π.
μέχρι 5-9-2020

- Εγκεκριμένες μελέτες ΣΧΟΟΑΠ-ΓΠΣ με τις προδιαγραφές του 2007
- Ανατεθειμένες μελέτες ΣΧΟΟΑΠ-ΓΠΣ με τις προδιαγραφές του 2007

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η εξασφάλιση του χωροταξικού/πολεοδομικού σχεδιασμού έναντι γεωλογικών κινδύνων είναι ανεπαρκέστατη. Χρειάζεται:
 - την σταδιακή γεωλογική διερεύνησή στις αντίστοιχες κλίμακες εργασίας με τις χωροταξικές/πολεοδομικές μελέτες, δηλ. 1:25.000, 1:5.000 και 1:2.000 ή μεγαλύτερη.

Το πλαίσιο αυτό κινδυνεύει να διαταραχθεί με τον πρόσφατο νόμο Ν. 4759/2020, σύμφωνα με τον οποίο δημιουργείται πλέον ασάφεια ως προς τα στάδια της ΜΓΚ με απρόβλεπτες συνέπειες.

 - την στενή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων κατηγοριών μελέτης (χωροτάκτης, πολεοδόμος, τοπογράφος κλπ)
 - την έγκριση των μελετών σε εύλογο χρονικό διάστημα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Μόλις το **3,1%** των καποδιστριακών ΟΤΑ έχει εγκεκριμένο σχεδιασμό με σύγχρονες και αναλυτικές προδιαγραφές γεωλογικών μελετών ή αλλιώς το **3,5%** της έκτασης της ελληνικής επικράτειας ή το **2,19%** του πληθυσμού (απογραφή 2011).
- Οι προϋποθέσεις για το σωστό σχεδιασμό υπάρχουν (αναλυτικές προδιαγραφές μελετών, μικρό κόστος σε σύγκριση με το συνολικό κόστος μελέτης)
- ***Χρειάζεται η πολιτική βούληση ώστε να επανέλθει στη νομοθεσία η εξασφάλιση έναντι γεωλογικών κινδύνων σε όλες τις φάσεις του πολεοδομικού/χωροταξικού σχεδιασμού και να λυθούν τα διαδικαστικά προβλήματα εγκρίσεων των μελετών. Μόνη της η πρόβλεψη για κατ' εξαίρεση τροποποίηση του σχεδιασμού μετά από καταστροφές, δεν προστατεύει την ανθρώπινη ζωή και περιουσία.***

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ